

[Time: 3. Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1 Attempt **any two** questions from the following.

- A) Describe the achievements of Chandragupta as the founder of the Mauryan Empire. 10
- B) Write briefly on the central and provincial administrative system of the Mauryas. 10
- C) Explain the achievements of the Sunga ruler Pushyamitra Sunga. 10

Q.2 Attempt **any two** questions from the following.

- A) Evaluate the work of the Gupta ruler Emperor Samudragupta. 10
- B) Discuss the central administrative system of the Gupta period. 10
- C) Review the progress made in the field of science during the Gupta period. 10

Q.3 Attempt **any two** questions from the following.

- A) Examine the role of Harshavardhana as a patron of Buddha religion and Art. 10
- B) Explain the causes for the rise of the Rajputs. 10
- C) Briefly review the Arab invasion in Sindh. 10

Q.4 Attempt **any two** questions from the following.

- A) Explain the achievements of the Chalukyas of Badami. 10
- B) Evaluate the contributions of the Chola kings Rajaraja I and Rajendra I. 10
- C) Write briefly on the expansion of Ancient Indian culture into South-East Asia. 10

Q.5 Attempt **any two** questions from the following.

- A) Satavahana Dynasty 10
- B) Chandragupta II 10
- C) Consequences of Arab invasion 10
- D) Pallava Dynasty 10

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ घ्यावा.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) मौर्य साम्राज्याचा संस्थापक म्हणून चंद्रगुप्ताच्या कामगिरीचे वर्णन करा. १०
ब) मौर्यांच्या केंद्रीय व प्रांतिक प्रशासन व्यवस्थेवर थोडक्यात लिहा. १०
क) शुंग शासक पुष्यमित्र शुंग याची कामगिरी स्पष्ट करा. १०

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) गुप्त शासक सम्राट समुद्रगुप्त याच्या कार्याचे मूल्यमापन करा. १०
ब) गुप्तकालीन केंद्रीय प्रशासन व्यवस्थेवर चर्चा करा. १०
क) गुप्तकालीन विज्ञान क्षेत्रात झालेल्या प्रगतीचा मागोवा घ्या. १०

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) बौद्ध धर्माचा व कलेचा आश्रयदाता या नात्याने हर्षवर्धनाच्या कार्याचे सटीक परीक्षण करा. १०
ब) राजपुतांच्या उदयाची कारणमीमांसा करा. १०
क) अरबांच्या सिंधवरील आक्रमणाचा थोडक्यात आढावा घ्या. १०

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) बदामीच्या चालुक्यांची कामगिरी विशद करा. १०
ब) चोल राजा पहिला राजराजा आणि पहिला राजेंद्र यांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा. १०
क) प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा आग्नेय आशियात झालेल्या विस्तारावर थोडक्यात लिहा. १०

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिप लिहा.

- अ) सातवाहन घराणे १०
ब) चंद्रगुप्त दूसरा १०
क) अरब आक्रमणाचे परिणाम १०
ड) पल्लव घराणे १०